

توجیه اقتصادی فولاد در ابهام

آزمون فولاد

نمی تواند مثلاً یک ماه تولید را تعطیل کند و بگوید من کار نمی کنم. باید به تولیدکننده بها داده شود البته نه با حرف، بلکه در عمل و در قالب دستورهای قاطع. مثلاً از تولیدکننده ای با یک سری ویژگی های مشخص، به جای درخواست پول نقد یا ضمانت نامه سه ماهه برای گمرک، برای ترخیص کالا چک ۶ ماهه یا یک ساله بر حسب نظر خودشان بپذیرند. باید شرایطی را فراهم کنیم که یک تاجر که توانایی ورود به عرصه تولید را دارد، برای حضور در این بخش تشویق شود، نه این که یک تولیدکننده همیشه آرزو داشته باشد که ای کاش تاجر شود.

اقتصاد ایران: پیش بینی شما از صنعت فولاد در سال ۲۰۰۹ چه در داخل کشور و چه در سطح بین المللی چیست؟

وضعیت صنعت فولاد در داخل کشور به سیاست های حمایتی دولت بستگی دارد. آنچه مشخص می باشد آن است که تقاضای بسیار بالایی برای لوله های نفت و گاز در داخل کشور وجود دارد و ایران یکی از مصرف کنندگان بزرگ لوله های نفت و گاز است. اگر چه ما توانسته ایم، تقاضای عمده داخلی را تأمین کنیم، اما در بخش صادرات هنوز به بسیار داریم که باید ببینیم. در چشم انداز ۲۰ ساله کشور نیز حدود ۵۴ هزار کیلومتر خطوط لوله اصلی نیاز داریم که رقم بسیار بزرگی است. بنابراین جا برای کار بسیار زیاد است. امسال همه در شوک کاهش قیمت نفت هستند که این مسأله بازار فولاد را تحت تأثیر قرار داده است. با این حال، به اعتقاد بنده بازار فولاد در اواخر سال ۲۰۱۰ شاهد شکوفایی و شرایط ایده آل خواهد بود.

ایران باید بزرگ ترین تولیدکننده فولاد و بزرگ ترین تولیدکننده لوله های نفت و گاز در منطقه باشد، چرا که این ظرفیت در کشور وجود دارد، مشروط بر این که از این صنعت حمایت لازم صورت گیرد.

اقتصاد ایران: متشکریم. ■

وقوع بحران جهانی، واردات فولاد ارزان قیمت و بی کیفیت و عدم اتخاذ سیاست های حمایت گرایانه از سوی دولت، صنعت فولاد کشور را با چالش های زیادی روبه روبرو کرده است.

تولیدکنندگان در صحنه رقابت خواهد شد. در این شرایط بسیاری از کارشناسان معتقدند تداوم مشکلاتی که در سال گذشته برای فولادسازان به وجود آمد، باعث شده تا تولید فولاد دیگر توجیه اقتصادی نداشته باشد.

محمد احرامیان عضو انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران با بیان این که قیمت های فعلی فولاد نسبت به مدت مشابه سال گذشته کاهش ۴۰ درصدی را نشان می دهد، تأکید می کند: در حال حاضر تولید در واحدهایی که بخش ذوب دارند، صرفه اقتصادی دارد که تعداد این واحدها هم محدود است، اما واحدهای نوردی فولاد، صرفه اقتصادی ندارند. وی افزایش تعرفه واردات فولاد را در مدت زمانی معین، یکی از راهکارهای حمایت از این صنعت عنوان می کند و یادآور می شود: این امر تا کنون عملی نشده است.

احرامیان با اشاره به بهره وری پایین صنایع فولاد ایران اظهار می کند: سال قبل برای واردات فولاد حدود ۱۱ میلیارد دلار ارز از کشور خارج شد. بر این اساس و در راستای حل مشکلات پیش روی صنعت فولاد ایران بسیاری از کارشناسان امر معتقدند که اعمال ابزار تعرفه واردات تنها راهکار اساسی برای حل مشکل موجود تولیدکنندگان فولاد و محصولات فولادی است. به اعتقاد اکثر قریب به اتفاق کارشناسان صنعت فولاد، دولت در جهت حمایت از تولیدکنندگان داخلی می باید واردات را محدود کند و تنها اجازه واردات محصولاتی را بدهد که در کشور تولید نمی شوند.

از همین رو، دست اندرکاران این امر، نوک

بحران مالی - اقتصادی جهان که بیش از هر چیز، کاهش قیمت های جهانی را به دنبال داشت، مشکلات بسیاری را برای تولیدکنندگان فولاد در سراسر جهان و بالتبع در کشور ما به وجود آورد. این مشکلات از آنجایی ناشی می شوند که به دنبال افت قیمت های جهانی و کاهش تعرفه های واردات، مصرف کنندگان فولاد از انگیزه بالاتری برای واردات برخوردار شدند.

به طور کلی افت قیمت فولاد به دنبال رکود اقتصادی جهان در سال گذشته، بسیاری از فولادسازان بزرگ را بر آن داشت تا برای بقای واحدهای تولیدی خود اقدام به کاهش تولید نمایند. در این میان دولت ها برای حمایت از تولیدکنندگان خود و جلوگیری از تعطیلی کارخانه ها در کنار افزایش تعرفه فولاد، اقدام به صدور محصولات خود با قیمتی پایین تر به کشورهای مانند ایران کردند.

از همین رو ایران به بازار هدف بزرگی برای فروش محصولات خارجی تبدیل شد، این در حالی است که سال گذشته در کنار ۱۰ میلیون تن تولید فولاد خام در داخل، رقمی معادل ۱۱ میلیون تن فولاد خام وارد کشور شد. این امر در کنار، طرح های توسعه ای و افزایش تولید موجب بروز مشکلاتی در راستای فروش محصولات داخلی شد.

این در حالی است که در صورت نبود کالای خارجی، تولید فولاد داخل به واسطه مزیت نسبی کیفی در قیاس با کالای مشابه خارجی، توان تأمین نیاز داخل را دارا می باشد که این امر علاوه بر افزایش بیشتر حجم تولید داخل موجب بقای

تولیدکنندگان بدهکار، راهکاری مناسب برای بازگرداندن آنها به چرخه تولید می‌باشد. به عنوان مثال تقسیم بدهی به بدهکاران این صنعت به ۶۰ ماه و در اختیار قرار دادن سرمایه در گردش به آنها، سبب بقای تولیدکنندگان در صنعت و همچنین باز پرداخت بدهی هایشان شود.

اما از مهمترین مشکلات حال حاضر صنعت فولاد، واردات بی‌رویه، فروش فولاد چینی از سوی وزارت بازرگانی و عرضه آن در بورس، کمبود ساخت و ساز و عدم راه‌اندازی پروژه‌های عمرانی در کشور می‌باشد که بر این اساس پایه‌های تزلزل بخش صنعت فولاد کشور را پایه‌ریزی کرده است. از همین رو تولیدکنندگان و فعالان صنعت فولاد کشور بالاتفاق معتقدند چنانچه دولت با حمایت خود از طریق مکانیزم‌های خاصی - از جمله افزایش تعرفه واردات - مانع از واردات بی‌رویه فولاد و محصولات فولادی بی‌کیفیت از بازارهای جهانی به کشور نشود، این امر آسیب‌های جبران‌ناپذیری از جمله کاهش تولید، تعطیلی واحدها و بیکاری گسترده کارگران را - که هم اکنون شاهد آن در برخی از واحدهای تولیدی هستیم - بر پیکره صنعت کشور وارد خواهد آورد. ■

می‌رود، در شرایطی که هم تولیدکنندگان و هم واردکنندگان فولاد علامت‌های سؤال بی‌شماری پیش چشمان خود می‌بینند، دولت با تحت پوشش قرار دادن

تقاضای این صنعت با بودجه‌های عمرانی - و حتی تخصیص بودجه - گامی مؤثر در جهت رفع مشکلات فراروی این صنعت بردارد. اما از دیگر انتقادهایی که از سوی تولیدکنندگان این صنعت بیان می‌شود، مصوبه ۳۳۰ هیأت وزیران و عدم اجرای این مصوبه است. برخی کارشناسان معتقدند سهمیه‌بندی بدهی‌های

پیکان انتقاد را به سوی سیاست‌های وارداتی دولت هدف گرفته‌اند و اعتقاد دارند به دلیل عدم عضویت کشورمان در سازمان تجارت جهانی و عدم اجبارهای تعرفه‌ای، می‌بایست سیاست‌های حمایت‌گرایانه‌ای از سوی دولت در جهت حمایت از این صنعت صورت می‌پذیرفت که متأسفانه چنین نشد. در تأیید صحبت‌های فوق می‌توان به گفته‌های رسول خلیفه سلطان، دبیر انجمن تولیدکنندگان فولاد اشاره داشت که با بیان این مطلب که ابزار تعرفه واردات فولاد باید در ۵ تا ۶ ماه گذشته اعمال می‌شد تا از ورشکستگی برخی از واحدهای تولیدی جلوگیری شود می‌افزاید: به علت عدم حمایت از بازار فولاد داخل، قیمت‌ها به شدت کاهش یافته‌اند، همچنین بر اساس آمار منتشره طی یک سال گذشته، تولید فولاد در داخل کشور، معادل ۹/۳۷ درصد کاهش داشته است و تولید فولاد بخش خصوصی از رقم ۳/۵ میلیون تن در سال ۸۶ به ۳/۲ میلیون تن در سال ۸۷ رسیده است.

اما با توجه به پیش‌بینی‌های صورت پذیرفته در سمت تقاضا و به دلیل رشد مصرف و به تبع آن افزایش تقاضا - و البته عدم امکان پاسخ‌گویی به این رشد تقاضا در کوتاه‌مدت - امکان جهش قیمتی در این محصول و در بازه زمانی ۶ ماه آینده وجود دارد. امید

عملکرد زیرمجموعه‌های شرکت‌های فولاد به تفکیک محصول

عملکرد تولید واحدهای فولاد

نام واحد	تولیدات	مجموع سال ۸۴	مجموع سال ۸۵	نام شرکت	نام واحد زیرمجموعه	نام محصول	مجموع سال ۸۶	مجموع سال ۸۷
گروه ملی صنعتی فولاد ایران	فولاد خام	۱۱۵,۶۸۱	۱۲۵,۱۵۰	ذوب آهن اصفهان	ذوب آهن اصفهان	بلوم	۲,۱۴۹,۴۱۲	۱,۹۸۴,۵۴۱
فولاد کویان	محصول	۴۸۰,۴۵۱	۴۳۹,۰۹۷			شمش و چدن	-	۱۰۰,۶۴۶
فولاد آلیازی ایران	فولاد خام	۱۸۸,۳۳۷	۱۸۷,۷۲۶	گروه ملی صنعتی فولاد ایران	گروه ملی صنعتی فولاد ایران	بیلت	۱۷۷,۱۳۴	۲۴۰,۲۲۳
فولاد آذربایجان	محصول	۱۸۰,۹۶۶	۱۸۲,۱۳۶	شرکت ملی فولاد ایران	فولاد آلیازی ایران	بلوم	۲۰۷,۲۶۶	۲۲۸,۹۱۵
فولاد خراسان	محصول	۵۲۵,۱۰۳	۵۵۳,۶۶۴	فولاد خراسان	فولاد خراسان	بیلت	۴۵۵,۴۲۰	۴۷۵,۳۸۳
فولاد خراسان	فولاد خام	۴۱۰,۶۷۴	۴۶۰,۲۷۴	فولاد میبد	فولاد میبد	شمش چدن	۲۰۵,۶۶۴	-
فولاد خراسان	محصول	۶۰۳,۲۹۰	۶۴۴,۲۳۴	فولاد زاگرس	فولاد زاگرس	شمش چدن	۶۶,۸۸۲	-
فولاد کرمان	محصول	۱۰۳,۲۲۵	۱۰۲,۸۱۸	فولاد	فولاد	اسلب	۹۶۳,۵۶۲	۷۳۸,۱۸۴
نورد و لوله اهواز	محصول	۳۲۰,۲۱۸	۲۲۴,۴۳۷	خوزستان	خوزستان	بیلت	۸۷,۶۶۹	۱۶۲,۳۸۴
ذوب آهن اصفهان	فولاد خام	۲,۵۰۷,۴۳۵	۲,۲۱۶,۵۳۹	فولاد مبارکه	فولاد مبارکه	بلوم	۱,۱۲۴,۲۷۳	۱,۴۵۴,۷۰۸
فولاد مبارکه	محصول	۲,۵۷۶,۲۵۲	۲,۳۴۲,۵۳۲	فولاد مبارکه	فولاد مبارکه	اسلب	۴,۳۰۰,۲۵۴	۴,۵۲۶,۶۸۴
فولاد مبارکه	فولاد خام	۴,۱۴۶,۳۷۲	۴,۶۵۸,۲۶۴	سپا	سپا	اسلب	۴۷۹,۴۴۹	۵۷۱,۵۱۹
فولاد مبارکه	محصول	۴,۲۲۲,۶۴۴	۴,۶۰۹,۰۲۱	شمش چدن	شمش چدن	شمش چدن	۲۷۲,۵۴۶	۱۰۰,۶۴۶
فولاد خوزستان	فولاد خام	۲,۲۰۵,۷۹۲	۲,۲۸۰,۱۲۸	بیلت	بیلت	بیلت	۷۲۰,۲۲۳	۸۷۷,۹۹۰
مجمع فولاد سبا	فولاد خام	-	-	جمع	جمع	بیلت	-	-
مجمع فولاد سبا	محصول	-	-	جمع	جمع	بلوم	۳,۴۸۱,۱۵۱	۳,۶۶۸,۱۶۴
مجمع واحدها	فولاد خام	۹,۵۷۴,۲۹۱	۹,۹۲۸,۰۸۱	مجمع	مجمع	اسلب	۵,۷۴۳,۲۶۵	۵,۸۳۶,۳۸۷
مجمع واحدها	محصول	۹,۸۶۴,۸۱۴	۱۰,۱۵۴,۰۱۵	مجمع	مجمع	اسلب	۵,۷۴۳,۲۶۵	۵,۸۳۶,۳۸۷

یادداشت: اعداد بر حسب تن می‌باشند.

منبع: واحد تحقیقات ماهنامه «اقتصاد ایران» از سازمان توسعه و گسترش صنایع و معادن.